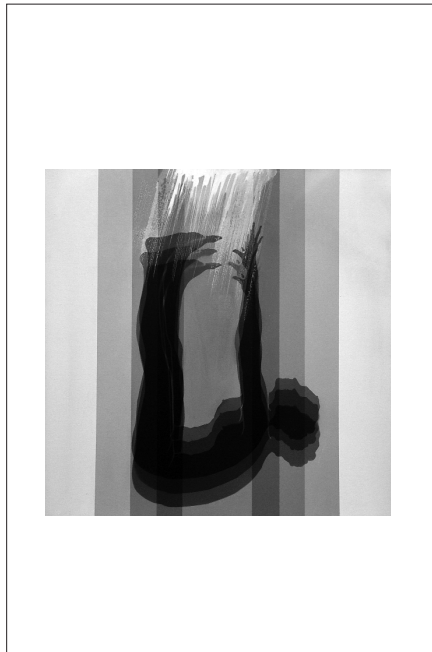

Pensar sense crosses

Per poc que parem atenció a l'obra, especialment l'escripta en prosa, de Vicent Alonso ens adonem que discretament, sense exhibicions teòriques, es despleguen una xarxa d'idees sòlides i ben travades, que conformen una menuda i personal «guia per a caminants» des de la qual el seu autor tracta de mirar i comprendre allò que l'envolta. Són reflexions ben meditades i rigoroses, però exposades amb un to circumspecte, en la línia reticent del seu estil habitual. D'entrada, Vicent Alonso és partidari de la literatura com a una via per apamar el món, si més no el seu. Conèixer el món és anar més enllà de les aparences, ja que el llenguatge poètic, i el literari en general, és una manera «de dilatar la realitat perquè, entre els clavills, s'escole l'ànima de les coses». Això ho afirma partint de la base que la sensibilitat i la imaginació són eines essencials del raonament pràctic o moral.

En aquest viatge no tenen cabuda les respostes còmodes ni úniques, ni els determines de cap mena, ni la camisa de força dels conceptes rígids ni els receptaris que serveixen per a quasi tot. El mecanisme que sovint fa servir Alonso és llevar el rovell enquistat a les visions més comunes i tractar de veure les coses en tota la seua complexitat i perplexitat. Així, per exemple, és mostra rotund quan afirma que la literatura realista no té per què ser més fidel a la realitat que cap altra literatura, ja que entre realitat i realisme literari no hi ha una relació necessària. La realitat no és cap fotografia fixa i l'escriptor en transvasar-la a la literatura el que fa realment, més que no transcriure-la, és organitzar-la i «crear-la». Seria una temeritat per part nostra reduir la «veritat» a la versemblança. Cap estètica en té l'exclusiva. Amb aquests aclariments podem deduir que per a Vicent Alonso les estètiques o els estils són una mena de baròmetre o observatori que mesuren o cerquen el sentit de les coses. Per tant, pinten o projecten la seua «veritat». Aquest aclariment raonable és

rellevant perquè no sempre es té en compte; no només entre nosaltres, també en les literatures veïnes, per no anar més lluny. D'altra banda, l'acceptació de poètiques irrealistes no ha d'implacar carregar-se el terme de versemblança, perquè és un puntal bàsic tant en la literatura com en altres àmbits, pel simple fet que és en el «marc del que coneixem com a possible». En aquest punt, hem de tenir en compte l'experiència personal de l'autor que admira i respecta poetes tan diferents com ara José Ángel Valente, Joan Vinyoli o Paul Celan i Joan Margarit o Marc Granell. A més, el mateix Vicent Alonso s'ha desplaçat d'una poètica de ressonàncies simbòliques a una poesia més porosa a les experiències concretes, sense haver de renunciar a res. El creador encara que parle de la seua realitat, aquesta la filtra o l'empara conscientment amb referents literaris. No podem oblidar que una de les constants de l'escriptura de Vicent Alonso és el diàleg amb els altres, unes vegades per la forma, unes

altres per les idees. Sense discussió, debat i assimilació o rebuig no hi pot haver literatura i pensaments vius i fecunds.

En aquestes terres movedisses del coneixement en què ara ens movem, cal afegir-hi que el nostre autor se sent incòmode davant dels creadors que menystenen el coneixement científic i branden sense miraments la visió artística com l'única que permet una aproximació autèntica del món. També s'incomoda amb els racionalistes exacerbats que a l'hora d'entendre el món o la literatura tot ho han de lligar ben lligat. Segons Alonso, el coneixement humà no ens du a cap esfera perfecta on les coses es resolen completament, sinó més aviat suposa acceptar les ombres i els conflictes com a part substancial dels afers dels homes, i per moltes respostes que en puguem trobar, aquestes, no mai no solen ser definitives. Aquesta qüestió la podem enllaçar perfectament amb un altre punt clau en aquest discurs: aquell centrat en el fet que el significat de les coses no és fix, sinó que evoluciona com ho fan la història, les idees i les persones.

Aquest ideari breu que trobem en *Trajecte circular* i en els articles de Vicent Alonso, però també en la seua poesia, que es caracteritza per una mirada flexible i sense crosses, com diu el mateix autor, m'atreviria a relacionar-lo, si vostés m'ho permeten, amb el realisme pragmàtic d'un Isaiah Berlin, i sobretot de Hilary Putman, qui ha aprofundit amb molta fortuna en aquest tema. Segurament, les reflexions comentades no són massa originals, no ho pretenen; només aspiren a ser raonables i oportunes en el nostre panorama cultural, on en massa ocasions sobren gosadies i manquen arguments. Siga com es vulga, la virtut d'aquest pensament és que respon a una actitud generosa i oberta, disposada a gaudir de tota la pell humana que corre per les mil cares de la realitat.

Francesc Calafat